

СЛАВОЉУБ МИЛОЈКОВИЋ

БОНТОН ЗА ДЕЦУ

Издавач:

ЛЕГЕНДА, Немањина 82/6

Чачак

За издавача:

ДРАГАН БИСЕРЧИЋ

Уредник:

ДРАГАН БИСЕРЧИЋ

Рецензент:

СПАСОЈЕ РАДОВИЋ

Лектор и коректор:

НАДА МИЛОСАВЉЕВИЋ

Насловна страна и илустрације:

МИЛАН МИЛЕТИЋ

Графичка обрада корица:

ДИМИТРИЈЕ МИЛИЋ

Компјутерска обрада:

НАДА МИЛОСАВЉЕВИЋ

Штампа:

АЋ-КОМЕРЦ ДОО, Кнеза Милоша 72

Чачак

За штампарију:

ПРЕДРАГ ЂУНОВИЋ

Тираж:

1000 примерака

ISBN 978-86-7784-065-6

Copyright ©2011. Славољуб Милојковић

Copyright ©2011. ЛЕГЕНДА К. Д. Чачак за Србију

Сва права задржана. Није дозвољено да се део или целина ове књиге сними, емитује или репродукује на било који начин, укључујући, али не и ограничавајући се на фотокопирање, фотографију, магнетни запис или било који други вид записа, без дозволе издавача.

СЛАВОЉУБ МИЛОЈКОВИЋ

БОНТОН ЗА ДЕЦУ

ДРУГО ИЗДАЊЕ

E-mail: legenda@eunet.rs

www.legenda.co.rs

ЛЕГЕНДА

Чачак

2011.

1. КАКО ТРЕБА ДА СЕ ПОНАШАМО НА УЛИЦИ

За понашање на улици има врло много правила. Ипак већина тих правила нама је већ позната, јер се на улици свакодневно задржавамо, па смо их од раније прихватили и усвојили. Истина, има детаља на које многи не обраћају пажњу или их губе из вида, зато није сувишно да се, у једном кратком прегледу, подсетимо на ситуације у којима се можемо наћи када се крећемо улицом или се задржавамо на тротоару.

Када идеш у друштву девојчице тротоаром, ти треба да идеш уз ивицу тротоара, а девојчица на страни ближеј кућама. Значи, на тротоару не важи правило да женске и старије особе иду с десне стране. Оне увек треба да иду са оне стране са које им прети мања опасност. Ићи ивицом тротоара је опасно због аутомобила који могу понекад и да повреде неопрезног пешака. Међутим, зими, када пролазницима прети опасност од поледице и падања снега с крова, уступа се женској и старијој особи место које је удаљеније од куће.

Ако тротоаром идеш сам, а он је тако узак да се не можеш мимоићи с особом која ти иде у сусрет, ти обавезно силазиш са тротоара пропуштајући особу да прође прва. То ћеш исто учинити ако је у питању уска стаза у снегу или суви пролаз међу локвама после кише.

У данашње доба, када је саобраћај из дана у дан све већи и када је пешака на улицама градова све више, кретање улицама захтева велику опрезност и спретност. Није нимало чудно што многи који дођу у град не могу на улици тако лако да се снађу и што треба да прође извесно време док стекну навике дисциплинованог пешака.

Кретање улицом има свој ритам, и у тај ритам и темпо мораш се укључити ако не желиш да доживиш непријатности и незгоде. Ако постоји озбиљан разлог да нарочито пожуриш, онда је најбоље да се крећеш или ивицом тротоара или уз саме куће. Тако ћеш најлакше обићи оне који иду спорије.

Заустављање на плочнику за време живог уличног саобраћаја треба избегавати. Ако већ желиш да се зауставиш с неким твојим познаником и измениш неколико речи, учинићеш то тако да се повучете у страну да бисте што мање сметали другим пролазницима. А ако је тај разговор нешто дужи, предложићеш познанику да се уклоните са улице у неки пролаз, парк или кући док разговор не завршите.

Често ће ти се десити да се са пролазником не можеш мимоићи, јер по неколико пута и ти и он крећете на исту страну. То се неће догодити ако се води рачуна о томе да се увек уклањамо на десну страну.

И поздрављање и одздрављање на улици тражи одређену вештину и одређене навике. Ако сретнеш доброг друга кога дуже времена ниси видео, заустави се и рукуј с њим. Иначе се на улици поздравља наклоном главе, а ако си с неким веома близак, можеш га поздравити махнувши му руком, али ни у ком случају не поздрављаш довикивањем.

Окретање на улици за другима веома је ружан обичај. То обично чиниш да би боље видео особу која те интересује или да провериш да ли особу која је прошла познајеш, јер ти се учинила познатом када је прошла поред тебе. Окретање на улици је знак неваспитања, и ако то чиниш, сигурно је да ће ти неко други то замерити.

Већ смо раније напоменули да на улици некога заустављаш само у изузетним приликама. Дечак никад први не

зауоставља девојчицу. Љубљење на улици приликом поздрављања треба избегавати јер тиме постајеш упадљив, а често делује и неукусно.

Ако си у друштву с пријатељем, а сретнеш другог пријатеља с којим желиш да се зауставиш и поразговараш, од тебе зависи да ли ћеш их упознати. Ако то не желиш, извинићеш се пријатељу, а он ће се дискретно повући на страну и сачекати да завршите разговор. Ако их упознаш, онда ћете заједнички наставити разговор.

Понекад се нађеш у ситуацији да си приморан да зауставиш непознатог пролазника и замолиш га за неко обавештење. То се најчешће дешава у граду који довољно не познајеш. Питање „колико је сати?" треба избегавати. Ако већ немаш сат, потрудићеш се да пронађеш јавни часовник. Распитати се за најкраћи пут до станице, за неку улицу или установу, потпуно је оправдано. Особи којој се обраћаш за обавештење извинићеш се и захвалити.

Када си у групи не идите упоредо, заузимајући целу ширину и на тротоару, закрченом пролазницима, не стварајте још већу гужву. Упоредо могу ићи највише три особе. Ако ти је друштво веће, треба да се раздвојите у више група.

Крајње је неукусно и ружно да бациш отпадак на улици, као и на сваком другом јавном месту, када свуда постоје корпе за отпатке. Отпаци од воћа, разни папири и сл. разбацани по улици знак су крајњег примитивизма.

Гласан говор, бучан смех, звиждање и певање сметају другим пролазницима и зато треба да их избегаваш. Изузетак су неке посебне прославе или светковине када и сви остали пролазници гледају на то благонаклоно (народни празник, нова година, општа прослава и сл.).

Основни принцип који треба да регулише твоје понашање на улици јесте свест о томе да на улици ниси сам и да је међусобно правилно поштовање особина цивилизованог човека.

У НАСЕЉУ

Место где живиш и станујеш назива се насеље. Ти треба да се што више трудиш да га улепшаш или да се трудиш да га одржиш у што чистијем и пријатнијем стању. Не бацај отпатке на све стране, не уништавај биљке и клупе у околини, не шарај и не цртај по зидовима и фасади јер и ти ту живиш и треба да си поносан на то а не да се стидиш.

НА СТЕПЕНИЦАМА

Чим изађеш из стана и нађеш се на степеницама, већ си на јавном месту и може ти се десити да неким својим поступком увредиш оне које си ту срео. У неким кућама, зградама, су степенице веома уске и стрме и тиме отежавају истовремено кретање више особа. Женама и старијим особама треба да даш првенство при пролазу. Исто то треба да учиниш према сваком ко носи неки терет или води са собом малу децу.

Нажалост, мало је кућа које имају на степеницама посебне корпе за бацање отпадака. Ипак, то није разлог да их бацаш около.

Ипак није сувишно поновити да се пљување на сваком јавном месту, па и на степеницама, сматра крајње непристојним.

Гласан говор, смех, певање и свађу треба да на степеницама избегавааш да не би реметио мир другим станарима. Уосталом, на степеницама се обично мало задржаваш, и неће ти бити тешко да за то кратко време савладаш своја расположења и прођеш степеницама без буке. Да

споменемо још једну појаву: веома често шарање по зидовима, исписивање понекад и грубих и простих речи. Не ради то, јер су чисти и уредни зидови лепши од ишараних.

Ред је да у згради у којој станујеш поздрављаш на степеницама станаре које сусретнеш, без обзира на то да ли си се с њима и лично упознао.

По правилу дечак низ степенице иде испред девојчице, а кад се пење иде упоредо с њом. Овакав знак поштовања указује се и кад је у питању старија особа, било жена или мушкарац, као уосталом и на сваком другом месту, а не само на степеницама.

У ЛИФТУ

Кад улазиш у лифт немој толико „журити“ да не сачекаш особу која је на два-три корака иза тебе, а која такође жели да уђе у лифт. Сачекај је и понуди јој да уђе. Мушкарац пропушта жену, а млађи старије особе, затим придржиш врата и притиснеш дугме на табли са означеним спратовима. Ако се у лифту налазиш са непознатом особом, претходно је питаш до ког спрата она жели.

Неугодна ситуација може настати ако је лифт оптерећен и не може да прими све путнике. Ако идеш са млађим особама онда ћете ући у лифт по реду како сте стигли пред лифт. А ако си у друштву са женском или старијом особом, њој ћеш дати првенство и причекати повратак лифта. Пре него што уђеш у лифт, сачекај да најпре изађу они који су били унутра, па тек онда уђи. У сваком случају, улазећи у лифт не треба да се гураш, то је ружна појава, не само када је у питању лифт него и свако друго јавно место.

У ПРОДАВНИЦИ

У ово време, када је у продавницама обично гужва и када сви журе, у односу купаца с продавцима и продаваца с

купцима често се праве грешке. Нестрпљив и желећи да што мање времена изгубиш у куповини, већ при улазу у продавницу правиш грешку гурајући се да уђеш први. Првенство на вратима имају увек они који излазе; то је и разумљиво, јер је у интересу оних који улазе да у продавници буде што мање купаца да би били боље и брже услужени.

Улазећи у радњу скидаш капу ако је носиш. Успут, да те подсетимо: у затвореним просторијама никад не задржаваш капу на глави.

Ако пред пултом има много купаца, не треба да се гураш да би био пре услужен. Али, исто тако нема потребе дозвољавати да на твој рачун неко преко реда буде услужен. Треба да га упозориш на његов некоректан поступак и спречиш га да буде услужен пре тебе.

Робу не смеш дирати рукама, поготово ако су то намирнице. Код нас још увек није ретка појава да се „проба“ и бира бољи комад, да се пипа хлеб да бисмо се уверили да ли је свеж, да се месо узима у руке и мирише. У интересу здравља и хигијене намирница овакве навике треба да потпуно елиминишеш.

У разговору са продавцем најбоље је бити кратак и јасан. Често се дешава да незадовољни услугом, избором или ценом гласно изражавју своје негодовање. Ако продавац није спреман да послужи купца, да га обавести и да му покаже оно што купац жели, требаш га упозорити на његову дужност. Пристојан човек ће своје незадовољство изразити на начин који није увредљив и груб. У случају неспоразума треба да се обратиш пословођи и изразиш своје незадовољство. Свађа и вика неће решити сукоб. Међутим, када га похвалиш, продавачко особље ће осетити да му се признаје труд који улаже да добро послужи муштерију.

У БИОСКОПУ

Изузев за свечане премијере одлазак у биоскоп не тражи никакве посебне припреме у облачењу. Често се изненада одлучиш да одеш у биоскоп и то можеш да учиниш без предомишљања, јер у биоскоп идеш у истом оделу у коме си и иначе на улици.

Ако пођеш на време, нећеш имати проблема да нађеш своје место. Међутим, ако закасниш и филм само што није почео, мораш бити брз, доћи што пре до твога места, што брже скинути капут да не би гледаоцима иза себе заклањао платно. Ако не можеш сам да нађеш место, потражи разводника који ће те довести до твога места. Пошто су у биоскопу седишта доста стешњена, мораш пазити да не нагазиш оне поред којих пролазиш, и обавезно мораш пролазити окренут лицем према њима. За време трајања филма требаш главу држати мирно, не мичући је час десно час лево, јер тиме сметаш онима који седе иза тебе. Није лепо гласно изражавати своје мишљење за време трајања филма, а поготово не звиждуцима или непристојним речима. Грицкање семенки у биоскопској сали је забрањено.

У ПОЗОРИШТУ

Одлазећи у позориште мораш се обући свечано, нарочито ако је у питању премијера. У позориште мораш стићи на време, пре почетка представе. Ако закасниш наићи ћеш на затворена врата, јер, када представа почне, посетиоци се више не пуштају у салу, да не би гледаоце, а понекад и глумце, узнемирили својим уласком. Ако си већ закаснио, не смеш инсистирати да уђеш, мораш сачекати да се заврши први чин и за време паузе ући у гледалиште и заузети своје место.

У позоришту је, за разлику од биоскопа, обавезно да капут и мантил оставиш у гардероби. Ако ти је комад који гледаш

непознат, корисно је узети програм који разводници продају у фоајеу позоришта.

Прилазећи своје месту мораш се извинити онима који већ седе и поред којих мораш проћи. Том приликом увек мораш бити лицем окренут према њима. Леђа се ни у ком случају не окрећу онима поред којих пролазиш.

За време трајања представе у гледалишту треба да влада потпуна тишина. Свако шапутање и сваки разговор треба да избегаваш. Али ако гледаш неку комедију, па те поједине духовите сцене изазивају на смех, не треба се сувише уздржавати. Буди опрезан и суздржљив у гласном испољавању свога одушевљења или негодовања. Ако то чиниш, без обзира како други гледаоци реагују, стећи ће се о теби лош утисак.

За време представе не треба да коментаришеш глуму или сам комад. То ћеш учинити у паузи или након представе. Глумцима, поготово ако су добро играли, треба за такав уметнички доживљај одати признање аплаузом.

Глумцима на отвореној сцени аплаудираш само када је крај текста или сцене. Ако си у аплаудирању усамљен, прекини га, јер то је знак да остали гледаоци не прихватају твоје одушевљење.

У БИБЛИОТЕЦИ

У библиотеци пре свега треба да поштујеш основни ред, а то је да буде мир и тишина. Књигу коју читаш у библиотеци или код куће треба да пазиш и да је вратиш чисту и целу без неких ружних мрља или ишарану и исцртану. Та књига треба да послужи још неком од твојих другара или неком ко ће доћи много касније да је прочита.

НА УТАКМИЦИ

Спортска такмичења и уопште спортске приредбе заокупљају слободно време и омладине и одраслих. Нарочито су омиљене неке гране спортова, као што су: фудбал, бокс, кошарка, али и остали спортови, као атлетика, клизање, тенис, одбојка, рукомет ипак имају и имаће и убудуће све више својих поклоника. Фудбалске утакмице су ипак најпопуларније и оне окупљају велики број људи разних темперамената и образовања, који често гласно исказују своје симпатије према одређеним тимовима. Због навијачких страсти, које појединци често не могу да обуздају, бар колико-толико, долази до немилих сцена, које могу да постану неугодне не само за играче, судије или гледаоце него могу и да поприме много озбиљнију меру.

Навијање, као могућност испољавања твојих симпатија нормална је појава и не би требало бити превише осетљив ако је у питању бучно навијање твојих „противника“, симпатизера другог тима. Иначе, коме таква атмосфера на спортским теренима смета, боље ће бити да своје недељно поподне проведе уз телевизор и да у миру ужива гледајући своје љубимце.

Али има „навијања“ које вређа основне норме доброг понашања. Неки навијачи праве неред на трибинама, додају грубе и вулгарне речи судији и играчима и чине понекад прекршаје које морају да сузбију органи јавног реда.

Тешко је давати савете шта треба радити у случајевима када се навијање изроди у нешто ружно, па чак и опасно. Ипак сматрамо да је најбоље у тим тренуцима сачувати хладнокрвност и својим поступцима и евентуалним примедбама не „доливати уље на ватру“.

Посебно ружну слику даје паљење новина на стадиону после утакмице и бацање свих могућих отпадака: старих новина на којима се седело, омота воћа, семенки и другог.

У мањим, затвореним дворанама своје понашање мораш још боље прилагодити и простору и другим присутнима.

И још нешто. Код улаза и излаза покушај да савладаш жељу да уђеш први и да изађеш први.

2. КАКО СЕ ПОЗДРАВЉАМО

НА УЛИЦИ

Поздравом се при сусрету људи на улици, у друштву или друштвеним скуповима изражава поштовање, блискост, пријатељство, а понекад само и формална учтивост.

У неким земљама људи се поздрављају, по нашем схватању, на необичан начин. Тако се на пример Ескимима поздрављају трљањем носа о нос, Тибетанци плажењем језика, Индијци склапањем руку и дизањем руке до чела, док се Европљани поздрављају руковањем, скидањем шешира, клањањем, а понекад и загрљајем и пољупцем.

Поздрав може бити веома срдчан и искрен. Али исто тако може бити суздржљив, хладан и формалан. Зависи од тога колико осећања уносиш у тај поздрав, да ли ти је особа коју поздрављаш блиска или страна.

Обавезно, као и при упознавању, мушкарац први поздравља жену, а млађа особа старију.

На улици жена никад прва не поздравља мушкарца, осим ако се ради о старој особи или из неких посебних разлога. У пролазу жена поздравља само климањем главе, а када се заустави онда се обавезно рукује. Жена увек прва пружа руку мушкарцу, старија особа млађој.

Ако твој друг поздрави некога, то мораш и ти учинити. При руковању више особа треба да пазиш да се руке не укрсте. Најпре се поздрављају жене, а затим мушкарци. Стисак руке треба да буде срдчан, чврст и кратак. Ако ти нека особа пружи руку увек је прихвати, јер ћеш у противном јако увредити ту особу. Млађа особа поздравља прва, али руку прва пружа старија или женска особа.

Љубљење приликом поздрављања није препоручљиво из здравствених разлога, иако је код нас прилично уобичајно.

Уз поздравне кретње уско су повезане поздравне изреке. Уобичајени су поздрави који изричу добре жеље: „Добро јутро“, „Добар дан“, „Добро вече“ и „Лаку ноћ“. Старијим особама увек говориш „Добар дан“ и „Довиђења“.

Међу пријатељима и блиским особама употребљавај „Здраво“, ако желиш да потенцираш блискост са особом коју поздрављаш употреби и њено име „Здраво, Ивана“. При одласку у употреби је још и „Збогом“.

На улици, као и на сваком другом месту, обичај је да неко треће лице упознаје особе које се међусобно не познају. На улици је то упознавање кратко.

Мушкарац се представља жени, а млађа особа старијој.

Практично то изгледа овако: ти као треће лице, показујући руком на мушкарца а гледајући у жену, кажеш и презиме и име мушкарца, уз то још и додајеш: „Да ти представим друга (пријатеља) П. П.“ или: „Желим да те упознам с другарицом (пријатељицом) М. М.“.

Исто тако млађа особа треба да буде представљена старијој. Разговор обавезно прво почиње жена, односно старија особа.

У ДРУШТВУ

Када се налазиш у друштву и неко непознат те поздрави, обавезно му отпоздрави, јер си можда заборавио да сте се већ упознали или је он погрешно. Исто то важи и ако те поздрави нека особа са којом си имао несугласице. А ако ти поздравиш неког а он ти не отпоздрави, пробај поново идућег пута када се сретнете, можда те није видео. Ако те неко намерно не поздравља ниси ни ти дужан да њега поздрављаш.

Када си у друштву родитеља или старијих особа и сретнеш друга или другарицу, ти је први поздрављаш а затим је представљаш својим родитељима. Њеним родитељима ћеш рећи сам своје име и одакле се познајете.

Када си у друштву са својим другарима а сретнеш другарицу ред је да је ти поздравиш први и да представиш своје другаре.

Сретнеш ли ти свог друга у разговору са неким, поздрави га и сачекај мало да видиш да ли ће он започети раговор са тобом и представити ти ту другу особу. Ако то не учини, удаљи се од њих јер можда та особа твом другу нешто значи и жели да са њом проведе максимално време. То никако не значи да је он љут или да те не жели за пријатеља.

На журци, где је обавезно да дођеш на време када си позван, сачекај да те домаћин представи, ако то не учини представи се сам. Поздрави се прво са онима које познајеш а онда се осталима представи појединачно поздрављајући се са сваким, прво са девојчицама. Ако је неформални већи скуп можеш рећи своје име и заузети своје место. Када ти организујеш журку обавезно представи своје госте.

3. ОСЛОВЉАВАЊЕ

Треба да водиш рачуна око ословљавања других људи јер ти то може донети доста неприлика.

Прво и основно: са Ти ословљаваш само своје дугаре и вршњаке. Старије и непознате особе увек ословљавај са Ви, то је знак поштовања. Ако старија особа жели да му се обраћаш са Ти то ћеш и учинити јер она жели да ти се приближи, али запамти само ако ти она то одобри.

Када се обраћаш своме другу, или га спомињеш неком трећем, рећи ћеш друг или пријатељ. Старијој или непознатој особи увек говориш „господине“ или „госпођо“. Исто важи и када причаш о некој старијој особи, увек користи господин тај и тај. „Госпођица“ је девојка која није удата али није ни девојчица, тако да такав начин обраћања избегавај и буди пажљив у коришћењу.

Титуле користиш само ако је у питању особа којој желиш да покажеш поштовање и према образовању и статусу. На пример: „Господине наставниче“, „Господине докторе“, „Господине директоре“ итд. Многи људи на положају ће ти замерити ако не употребиш и њихову титулу при обраћању.

4. КАКВИ СМО СТАНАРИ

О САВЕТУ СТАНАРА

Међу станарима који станују у истој згради треба да владају добросуседски односи. Треба да се придржаваш кућног реда који је прописан. Нарочито требаш пазити на понашање на степеницама, у заједничким просторијама и пре свега треба их одржавати чисте и уредне, а не пунити их смећем, шарати и исцртавати све и свашта. Такође, треба да чуваш и одржаваш уређаје у згради (светло, лифт), јер свака непажња и оштећење ствара неприлике и теби и осталим станарима.

Уколико имаш кућног љубимца, ти си за њега одговоран и треба да пазиш на његово понашање због суседа. Исто треба да пазиш на висину звука телевизора или музике, поготово у време одмора, да не би сметао осталима.

Чистоћа и уредност зграде треба да допринесу томе да у њој удобније живиш и пријатније се осећаш.

СА СУСЕДИМА

Суседима називамо људе који станују са тобом у истој згради или у кућама поред твоје. Врло је важно да међу суседима владају добри односи, јер је много лепше живети у миру и слози а и кад-тад ће ти неко од њих затребати.

Пре свега треба да се сваком суседу јавиш са „Добар дан” и ако те не познаје кажеш своје име и презиме. Увек се понуди да помогнеш старијој особи или жени око ствари, придржи врата, помогни око лифта или уз степенице. Немој бити превише наметљив али ни одбојан, буди увек умерен у опхођењу са суседима. Старијим особама персирај, обраћај се са „Ви”, млађим вршњацима са „Ти”.

На овај начин ћеш увек бити добар сусед и они ће помоћи и теби кад ти то затреба.

5. У ПОРОДИЦИ

О РОДИТЕЉИМА

Прве особе које упознаш на овом свету су твоји родитељи. Они су ти који се о теби старају и васпитавају те. Због тога требаш да успоставиш са њима добар однос и међусобно поверење, јер први ко ће да ти помогне и да ти се нађе су родитељи. Учи од њих, слободно им укажи на неке грешке али и прихвати њихове сугестије и критике као добронамерне, јер ипак су они старији и искуснији. Најважније је разговарати, слободно им кажи шта те мучи и који је твој проблем, можда то и није тако страшно како се теби чини. Исто тако, и све неспоразуме са њима ћеш решити једино разговором. Тешко је живети ако свако вуче на своју страну, пронађи неку „златну средину“, компромис.

Родитеље не треба да посматраш као недодирљиви ауторитет, већ као пријатеље и сигурну заштиту.

ЗА СТОЛОМ

Начин како се човек понаша за време јела сматра се основним мерилом његовог понашања. Ипак не треба да будеш опседнут страхом да нешто не погресиш, јер својом укоченошћу и стегнутошћу реметиш сам ручак и свечаност. У кућној атмосфери и код блиских пријатеља можеш себи допустити мало лежернију, опуштенију варијанту, али и ту се треба придржавати основних правила.

Код куће сваки члан породице, обично, има своје место где седи, у гостима сешћеш на место које ти одреди домаћица или домаћин куће. Сешћеш мирно, без клађења, врпољења, окретања. Седи усправно, лактове држи поред тела, а на сто се ослањај само зглобовима шака. Води рачуна о непотребним покретима руку ако имаш неког поред себе да му не би сметао.

Салвету, која је поред тањира, или у њему, полурасклопљену држиш на коленима, и њоме се користиш само за овлашно брисање уста и врхова прстију, никако за брисање зноја, прибора за јело и др. Не стављај салвету око врата, за појас и сл. Кад завршиш са јелом стави је на сто.

Кашику држиш само палцем и кажипрстом и приносиш је устима врхом, не са стране. Никад не захватај пуну кашику јела, да ти не би цурило са стране.

Нож држи десном, а виљушку левом руком. У почетку ће бити мало теже, ако не можеш ти прво исеци, или замоли старије да ти исеку, па онда пребаци виљушку у десну руку.

Руке смеш да користиш само за хлеб и неко воће, све остало се једе прибором.

Док се служи јело не играј се прибором и не звецкај тањиром, сачекај да се све послужи и да почну остали гости да једу, тада почни и ти. Једи полако, умерено, срцање и мљацкање је крајње некултурно. Сачекај да се јело охлади, немој дувати ако је вруће. Јело се приноси устима, а глава при јелу мало сагиње. Пресавити се над тањиром је неучтиво, као и када сваки пут загризеш комад хлеба, уместо да га прво откинеш прстима и то сваки пут мање парче. Набадање хлеба на виљушку, да би се тањир обрисао или хлеб умочио у неко јело такође није дозвољено. Ножем никад не стављај јело у уста, не само због културе већ се можеш и повредити.

Понуђено јело се никако не одбија са „Нећу“ или „Ја то не волим“, реци само „Хвала, не могу“. Никад не тражи сам још хране, узми само ако те понуде.

Ако за време јела почне разговор, никад не говори пуним устима. Најпре прогутај па одговори. Када ти се деси нека несрећа, на пример проспеш сок из чаше, не прави

спектакл, лепо се извини домаћици или особи поред тебе. Не смеј се ако се то другоме деси. Ако ти нешто испадне на под немој подизати, подигни само ако ти испадне на столњак. Чачкање зуба врши чачкалицом и то тако што покријеш уста руком или салветом. Јело увек похвали и захвали се домаћици и никад не напуштај сто док сви не заврше са јелом и устану.

ТЕЛЕФОНИРАЊЕ

Телефон је средство модерног комуницирања међу људима и постао је неопходна ствар у свакодневном животу.

И баш због тога треба да знаш нека правила која ће ти помоћи да се телефоном користиш на најбољи начин. Прво неколико речи и о томе када можеш неке телефонирати. По правилу се никоме не телефонира од 22 увече до 9 часова ујутро и између 14 и 17 часова, изузев у веома хитним или важним случајевима, или ако нам је онај кога тражимо сам дао одобрење да га можемо позвати у било које доба. Наравно, блиским пријатељима можеш телефонирати и у ово доба, под условом да добро познајеш њихове навике, да их не би узнемиравао.

Ако си ипак у невреме телефонирао, пристојно је упитати саговорника да ли си га узнемирио и да се извиниш што зовеш тада.

Како се телефонира? Сигурно си и сам безброј пута доживео да, кад зазвони телефон и ти подигнеш слушалицу зачујеш с друге стране жице: „Хало, ко је тамо"? Овакав начин телефонирања је веома неучтив. Чим окренеш број и зачујеш „хало" с друге стране, дужан си да се одмах представиш па тек онда настављаш разговор или да тражиш особу са којом желиш да разговараш.

Ако си у соби када неко обавља телефонски разговор, повуци се или се држи тако да је јасно да те разговор не занима.

Иако је понекад пријатно дуго разговарати с пријатељима, нарочито ако се с њима не виђаш често, ипак, телефонски разговор, по правилу, мора бити кратак и сведен на најважније што се жели рећи.

Ако добијеш погрешан број или неко добије погрешно твој број, љубазно се извини и прекини везу.

Телефон је заиста корисно средство комуницирања, он ти у много чему олакшава живот, али ако га злоупотребљаваш, он може да буде и веома непријатан.

6. У ШКОЛИ

У школу идеш да стекнеш знање и образовање а не зато да би се играо и дружио са другарима. Од свих захтева за лепо понашање у школи најважније је да будеш миран и пажљив на часовима и да поштујеш старије.

Када у учионицу уђе неко старији (учитељ, учитељица, теткица или неко трећи) обавезно је да устанеш, и то полако, не шкрипећи столицом, вукући ноге или гурајући сто јер тако ствараш велику буку.

Када те прозову да одговараш, устани мирно, без много буке и док стојиш немој да се врпољиш, клатиш, ослањаш на клупу или држиш руке у џеповима. Буди миран, опуштен, одговарај оно што те питају без вицева и шала да би забавио остатак разреда. Немој да жваћеш жваку или једеш бомбоне на часу. Посвети сву своју пажњу на предмет часа. Иако је можда некада досадно предавање или одговарање твојих другова, покушај да слушаш што пажљивије јер се лакше и брже учи слушањем него читањем.

Друга ствар је понашање у клупи. Ту треба да пазиш да своме другу из клупе не сметаш својим стварима, држи се своје половине. Пази на понашање према свом другу јер са њим проводиш највише времена у току дана, али немој причати са њим, шапутати, смејати се за време часа јер ћете ометати наставу.

У школу треба да идеш уредно умивен, очешљан и обучен. Обавезно опери зубе и очисти обућу, то све не захтева много времена, зато устани на време и немој каснити. Ако си већ закаснио, обавезно покуцај, извини се што касниш и замоли да ипак присуствујеш часу.

7. РОЂЕНДАН

Рођендан, било твој или твога друга, другарице или неког од твојих укућана је посебан и радостан дан. Обичај је да се приликом честитања преда и неки поклон, не мора да буде неки скуп, важна је пажња, израз љубави и поштовања.

Када честиташ рођендан срдечно стисни руку и гледај у очи, ако си блискији са слављеником пољуби га у образ и „извуци уши“.

ПОКЛОНИ

Поклони су израз пажње и искрене жеље да, пре свега, нечим обрадујеш онога кога волиш, а, исто тако, да у извесним случајевима даш нешто што ће га на тебе подсећати. Ипак, пронаћи одговарајући предмет за поклон није баш једноставно. У ствари, вештина је наћи поклон који одговара особи којој се даје и прилици у којој се даје.

Поклони могу бити разноврсни. Најчешће су то: цвеће, књига, слаткиши а у последње време и мириси, луткице, накит и др. Кад поклањаш цвеће увек поклањај у непарном броју и нека буду исте боје осим ако није пољско или цвеће у саксији.

Важно је да предмете које поклањаш лепо умоташ и упакујеш, најбоље је да користиш готове украсне папире и траке или машинице за то. Није лоше да се уметне и нека гранчица или цветић као додатна декорација. Лепо је да и на посебној цедуљици напишеш и неку посвету особи којој поклањаш, али никако не смеш оставити цену на поклону.

Поклон предајеш одмах по доласку уз пар пригодних речи: „Желим ти срећан рођендан“ или „Срећна Нова година“. Када примаш поклон пази да не разочараш оног који ти нешто дарује, без обзира да ли ти се поклон свиђа или не. Исто тако не треба ни претеривати у захваљивању за

добијени поклон. Са пар топлих речи одај признање на одабраном поклону, искрено и одмерено. Никада не питај колико је поклон коштао и поклон никада не одбијај.

8. НА ОДМОРУ

Када одлучиш са својим родитељима где ћете на одмор, било да је то планина, море, језеро, село, важно је да се лепо припремиш за пут.

Понеси мало пртљага, само најосновније. Понеси само оне ствари за које сигурно знаш да ће ти требати и да ће ти добро послужити. Идеш на одмор, зато немој да уносиш додатну нервозу, поготово на путу или у гужви. Циљ одмора је опуштање и физички и психички.

О СМЕШТАЈУ

За време сезоне одмора сви смештајни објекти су углавном пуни. Зато је важно да се придржаваш правила која су прописана за објекат где си смештен било да је у питању хотел или приватни смештај.

У хотелу немој досађивати послужи и осталом особљу хотела. Не прави велику буку да не би узнемиравао остале госте.

У приватном смештају мораш се понашати као да је у питању твоја кућа, не уништавај намештај, своје ствари држи уредно, јер поред вас ће сигурно бити још гостију у тој кући. Користи купатило само у договору са родитељима јер ћете га највероватније делити. Буди љубазан према осталим гостима, поздрави их увек када их видиш.

У РЕСТОРАНУ

Иако си на одмору у ресторан одлазиш пристојно обучен. Што се тиче мора ту је дозвољено мало слободније облачење, али ипак шортс и кратке панталоне нису свуда дозвољени.

У ресторану немој трчати, гледати другима у тањир, викати и сметати другим гостима. За време оброка служи се

прибором за јело и немој бацати отпатке свуда околo. Важе сва правила о понашању за столом. Све своје проблеме кажи родитељима и они ће преко келнера све решити.

Устајеш када сви за столом заврше оброк.

НА ПЛАЖИ

Велики део свога одмора проводиш на плажи. Плажа је место одмора и забаве, место где се сунчамо и пливамо. Да не би дошао у неугодну ситуацију гледај да нађеш место на којем не сметаш својим суседима, поготову ако постављаш и сунцобран.

Када улазиш у воду улази полако, не прскајући остале око себе. Транзисторе, касетофоне и друге музичке уређаје избегавај, а ако не можеш баш без музике, слушалице су право решење. Лопту, фризби, рекете користи на местима предвиђеним за то. Пази на пешкире и остале ствари других купача.

Обрати пажњу на чистоћу на плажи. Не бацај по плажи оштре предмете, конзерве и флаше. Уосталом, све отпатке бацај у канте предвиђене за то

У ПРИРОДИ

Када си на камповању, излету у природи мораш се трудити да је сачуваш чисту, лепу и мирисну.

Ту пре свега мораш водити рачуна о својим отпацима. Не уништавај биљке, поготову ако је у питању воћњак, башта или житно поље. Слободно убери цвет на ливади или неки зрели плод воћа, али уз сагласност родитеља. Поштуј природу и она ће ти вратити.

О ПОЗНАНСТВУ

За време одмора људи су више склони склапању познанстава него обично. Приликом склапања новог

познанства треба да будеш ненаметљив и не покушавај то са неким ко је од почетка показао да то не жели.

Ако си већ склопио познанство, не покушавај да одмах у почетку сазнаш све о особи коју си упознао. Не распитуј се о њеном животу, приликама у којима живи, нарочито ако осетиш да она не жели да о томе прича. А ако је теби неко наметљив и досадан слободно му стави до знања да не желиш његово друштво.

Познанство склопљено за време одмора не обавезује ни једну ни другу страну на даље одржавање везе, али може прерасти у право пријатељство и контакт се наставити и после одмора. Једно је сигурно, познанства са одмора остају у трајњем сећању и лепој успомени.

У ИНОСТРАНСТВУ

Форме лепог понашања су скоро у целом свету исте, зато нећеш погрешити ако се понашаш тамо исто као и овде.

Ипак буди обазрив, јер је врло лако да се изгубиш, залуташ па чак и да направиш неки озбиљнији прекршај. Све то доведиће тебе и твоје родитеље у неугодну ситуацију. Не напуштај родитеље сам, слушај водича, пази на саобраћај и не бацај отпатке на улици.

Најважније је да останеш у групи или са родитељима, јер си ипак у страној земљи и недостатак познавања саме културе земље може ти створити многе проблеме.

9. НА ПУТОВАЊУ

У АУТОБУСУ

Често ћеш се возити аутобусом. Без обзира што су данашњи аутобуси много комфорнији него ранији, ипак је возња у њима прилично неудобна. Путници су стешњени, простора за кретање готово и нема, устајање је омогућено само на већим станицама. Већ због тога понашање путника у аутобусу мора бити тако подешено да једни другима што мање сметају.

Код самог уласка, јер су обично само једна улазна врата, мораш избегавати да ствараш непотребну гужву. Ако аутобусом путујеш на даљој релацији, места су нумерисана и заиста нема бојазни да ћеш остати без места.

Ако носиш са собом пртљаг, смести га тако да не смета сапутницима, ако је у питању већи пртљаг обавезно га остави у бункеру на дну аутобуса предвиђеном за ту сврху.

Бацање отпадака на под или кроз прозор никако није допуштено, користи корпе за отпатке, а ако их нема стави све у кесу па на станици баци у корпу.

Уколико ти је потребно да идеш у тоалет рећи ћеш својим родитељима или возачу. Исто тако ако ти је мука или лоше од возње, немој да се стидиш тога, то је сасвим нормално, чак и многи одрасли људи не подносе возњу.

Посебно је питање започињање разговора са непознатим сапутницима. Код нас се у аутобусу воде веома често разговори међу непознатим људима, они понекад добијају чак веома поверљив и пријатељски карактер. Такав разговор некад ствара пријатнију атмосферу и добро расположење за време возње. Али једно је сигурно: не треба водити сувише бучне и гласне разговоре и треба

одмах прекинути сваки започети разговор ако осетиш да твој сапутник није расположен да га прихвати.

У ВОЗУ

Пажња према сапутницима и ненаметљивост основна су правила понашања у возу.

Када уђеш у воз, прва ти је брига да пронађеш место и сместиш ствари. Ако је воз са резервисаним седиштима, посао је олакшан. Ако места нису резервисана, ушавши у купе поздрави путнике који су већ заузели места и упитај их да ли има неко слободно место. Врло често се дешава да путници који се већ налазе у купеу нерадо примају новог путника чак и кад има места. Зато, ако се и теби деси да ти се неко обрати тражећи слободно место, треба да му изађеш у сусрет и да му покажеш које је место слободно, уколико га има.

Немој цео купе претрпати својим пртљагом, труди се да све своје ствари сместиш изнад свог седишта. Немој носити предмете који би јаким мирисом или на неки други начин могли сметати другима. Мушкарац треба да помогне жени приликом смештаја ствари, нарочито ако су велике и тешке.

У возу има бољих и горих места. Бољим се сматрају места до прозора и места у правцу кретања воза. Кад те неко замоли да замените места јер не подноси путовање ако седи у супротном правцу, учини то.

Ако је у купеу топло и загушљиво па желиш да отвориш прозор, упитај за дозволу остале путнике. Не треба да урадиш било шта чиме би могао изазвати негодовање присутних. Ако је неко од сапутника из здравствених разлога против тога да се отвори прозор не смеш више инсистирати на томе.

Ни ноћу, а камоли дању није дозвољено скидати ципеле. То делује веома неукусно. Ни у којој прилици не стављај ноге на седиште преко пута твог.

Ма како пут био дуг, ма како у купеу било топло, немој претеривати са разодевањем. Довољно је скинути јакну или капут.

Ако дуго путујеш, учтиво је изменити са сапутницима у току путовања по коју реченицу о општим темама. Ако осетиш да ваш сапутник не прихвата разговор, немој даље инсистирати. Немој подлећи жељи да сапутнику испричаш „цео свој живот“, макар те слушао не знам како пажљиво. Зато није лоше понети неку књигу или часопис за скраћивање времена путовања.

При изласку поздрави се са путницима који настављају путовање.

У АВИОНУ

Принцип је исти: непрекидно треба да мислиш о томе да не сметаш другима. У овом случају све је једноставније, јер путовање авионом обично траје кратко. Путовање авионом тражи од путника да буду смирени и тихи. Свака бука и непотребно кретање за време лета узнемиравају остале путнике. Стјуардесе дају за време лета сва потребна упутства и савете; ако их се будеш придржавао нећеш имати већих неприлика чак и ако први пут летиш, или тешко подносиш авионску вожњу. Ако ниси сасвим сигуран да ћеш лет добро поднети, боље је да унапред узмеш таблете које ће ти помоћи да путовање прође без неприлика.

Осетиш ли за време лета страх и нелагодност, настој да се то не примети. Путовање авионом проћи ће ти угодно и брзо ако будеш уживао у лепој панорами или ако прелиставаш неки часопис или читаш књигу.

НА БРОДУ

Брод, за разлику од воза, а поготово аутобуса или авиона, својим простором и комфором омогућава да се путник осећа и понаша као да је у хотелу, а не у превозном средству.

На броду је на првом месту важно твоје понашање према особи с којом делиш кабину. Ако је путовање дуже, неопходно је да се међусобно представите, ако је то само једна ноћ, довољно је поздравити се при доласку и одласку. Немој својим стварима закрчити сав простор. Буди уредан. Договорите се када ћете користити купатило, немој читати до касно у ноћ. Не мешај се у животне проблеме свога сапутника. Пристојност и дискреција учиниће путовање угодним и теби и твом сапутнику много више него претерана поверљивост и неумереност било које врсте. Сваки путник је дужан да се придржава упутстава бродских посада, нарочито у случају невремена.

У току путовања организују се и разне заједничке приредбе. Без великог разлога не одбијај своје учешће у њима.

На краћим вожњама, када ниси смештен у кабину, обрати пажњу где си сместио своје ствари (да другима не сметају), ако једеш ван бродског ресторана, отпатке и папире баци у корпу.

На палуби се придржавај бродског реда, без непотребног трчања и завиривања у бродске просторије и сметања бродском особљу.

На дужим вожњама уживај у посматрању пучине, предела поред којих пролазиш; одмарајући се на палуби читај, слушај радио, сунчај се и сл. Немој избегавати да направиш неко познанство ако ти неко од сапутника одговара. То може допринети да ти путовање буде пријатније и забавније.

Познанства склопљена за време путовања не обавезују никог на продужење веза по завршеном путовању.

У АУТОМОБИЛУ

Путовање аутомобилом има својих предности. Пре свега путујеш са познатим људима (родитељима, рођацима, пријатељима), можете стати када желите, одморити се итд.

Треба водити рачуна о распореду седења у аутомобилу. Ти би требао да седиш позади и да при том не задиркујеш, ометаш возача док вози. Можеш разговарати са њим али без додатних упозорења на дешавања на путу, то смета и нервира већину возача. Немој викати, скакати или се врпољити по седишту. Исто је непристојно бацати отпатке кроз прозор, добацивати пролазницима или се ругати другим возачима. Седи мирно и уживај у пределима кроз које пролазите.

НА СТАНИЦИ

Многи људи су преосетљиви па их сваки растанак са својом породицом или добрим пријатељима узбуди и ражалости. Али има људи који не воле на јавном месту, као што је станица, да испољавају своја осећања приликом испраћаја или дочека.

Без обзира којој групи припадаш, обавеза је домаћина да испрати своје госте. Ако неко од твојих добрих пријатеља путује или ако си из неког породичног или пословног разлога обавезан да некога испратиш, твоје држање и расположење подеси према обичајима које је друштво усвојило за такве случајеве. Пре свега, треба прикрити своје узбуђење, поготово треба избегавати сузе. Али, исто тако не треба бити укочен и хладан као да једва чекаш да се заврши та обавеза. Најбоље је ако можеш ведрим расположењем да допринесеш да растанак буде што мање тужан.

Као знак пажње према онима који путују препоручљиво је припремити им за пут неку ситницу: слаткише, књигу, илустроване новине и сл.

Најбоље је ако останеш на станици док воз не крене. Само изузетно, када они које испраћаш путују спаваћим колима, или ако је време крајње непријатно, можеш отићи са станице и пре одласка воза, али свакако тек онда када си их сместио у воз и с њима се опростио.

10. У ГОСТИМА И СА ГОСТИМА

Када идеш некеме у госте ред је да се лепо обучеш. Можеш да понесеш неки мали поклончић за домаћицу, или најобичнији цвет, то није обавезно, осим ако није у питању рођендан или тако нешто, али је леп гест и она ће се сигурно обрадовати.

Али пре свега, када си већ позван или си се већ најавио, обавеза ти је да не касниш. Немој доћи пре, можда се нису још спремили, али немој ни каснити дуже од 10-15 минута. Никако немој ићи ненајављен, а ако већ мораш немој у време одмора.

Када уђеш, обриши ноге и ако домаћини то траже изуј се. Скини јакну или капут и дај га домаћину. Сачекај да ти кажу где да уђеш и где да седнеш. Обично ће те сместити са твојим вршњацима где ћеш се ипак комотније осећати.

У случају да теби долазе гости, ред је да их сачекаш јер си их ти позвао. Ти им отвараш врата и упућујеш где да уђу. Ако ти дођу гости који су ти драги и блиски, а ти их ниси сачекао ред је да када уђу устанеш и поздравиш се са њима. Међутим, када дођу гости, рецимо, код твојих родитеља који те не занимају превише после поздрављања изађи из собе, сем ако ти не кажу да останеш. Онда буди љубазан, не прекидај разговор и одговарај када те питају, немој им ставити до знања да су ти досадни, на пример зевањем. Ако је посета изненадна немој се понашати као да нису добродошли, једино ако имаш неке неодложне обавезе извини се госту, објасни му ситуацију и он ће то без увреде прихватити.

Када је време да одеш то одреди сам, или ако си са родитељима они ће одредити.. Имај на уму да и ти људи имају других обавеза и да увек можеш доћи и други пут.

Код нас је ред да кад неко каже да хоће да иде кући домаћин га мало задржава. То је обичај и не треба га увек схватати буквално.

Када ти одлазе гости ред је да их испратиш до врата или капије, уколико ти одлази један део гостију ти се извини осталима што их остављаш на тренутак саме.

Посебна врста посете је кад идеш у посету болесном другу - другарици. Пре тога обавезно их позови и распитај се код укућана како је и да ли смеш да дођеш, ипак нису све болести баш безазлене. Кад одеш не задржавај се дуго, јер болесник мора да има мира да би оздравио. Обичај је да у такве посете понесеш неко воће, сок, слаткиш, али пре тога мораш да питаш шта сме, а шта не сме да једе.

11. КУЋНИ ЛЈУБИМЦИ

Пас, мачка и разне птице су најчешће животиње које људи држе у кући. Ако већ држиш животиње у кући, онда си обавезан да се придржаваш прописа који су предвиђени за такве случајеве.

Без обзира на то коју врсту животиња држиш мораш бити свестан чињенице да ти одговараш за њих. Мораш се старати да не стварају буку у стану, нарочито у време дневног и ноћног одмора. Мораш настојати да буду чисте, да не остављају за собом непријатан задах и да не излазе на степениште без твоје контроле. О свему овоме треба водити много више рачуна ако станујеш у стамбеној згради где има много станара, него ако живиш у посебној кући. Велика је предност ако та кућа има још и башту или двориште. Ако ти долазе гости, мораш пазити да их животиње не узнемиравају. Не воле сви људи животиње, а посебно све врсте животиња. Зато не излажи своје госте непријатностима. Најбоље је да се тада животиње држе у другој просторији.

Животиње у кући може да држи само онај ко их стварно воли и ко има услове за то у своме стану.

12. У ЗООЛОШКОМ ВРТУ

Посета зоолошком врту је једна од најлепших ствари, али ипак треба бити пажљив и на оваквом месту. Пре свега не треба узнемиравати остале посетиоце и саме животиње, викати, трчати, лудовати.

Немој хранити животиње, то пише на сваком месту у зоо-врту и ти се тога придржавај. То је пре свега због тога што све животиње не подносе нашу људску храну а и због твоје безбедности. Такође немој се приближавати много кавезима, држи се на прописаном одстојању, огради, нису све животиње крволочне али оне и у игри знају да озбиљно повреде човека.

13. ПОЗАЈМЉИВАЊЕ

Позајмљивање је често узрок многих неспоразума међу људима. Оно је понекад и разлог да се прекидају добра и стара пријатељства. Неки људи мисле да је пријатељ обавезан да позајми пријатељу све за шта га овај замоли. А неки опет сувише олако схватају обавезу враћања.

Најосетљивије је питање позајмљивања новца. Ако је у питању особа која редовно враћа дуг, онда таквој особи не треба ускратити позајмицу. Али ако је неко немаран у враћању дуга и ако га треба и опомињати на његове обавезе, онда је потпуно оправдано да се такав захтев одбије.

Ако се позајмљује већа сума новца, није неумесно затражити писмену признаницу на којој ће бити назначен рок враћања. Без обзира на то да ли се ради о добром пријатељу.

Треба своје расходе подесити тако да се, по могућности, што мање тражи позајмица. Веома је непријатно када доживиш да те неко, из било којих разлога, одбије.

Ако си забораван, забележи у подсетник своју обавезу и не дозволи да те подсећају на враћање дуга.

Осим позајмљивања новца најчешће се позајмљују књиге. Када некеме позајмиш књигу, обавезно то запиши, јер ћеш сигурно заборавити коме си књигу дао. Ако желиш да оставиш утисак културне и васпитане особе, позајмљене књиге враћаћеш уредно и на време.

Осим животних намирница које добри суседи често међусобно позајмљују, друге позајмице су доста ретке. То може да буде кишобран, ако те је изненада ухватила киша, неки одевни предмет, накит и сл.

Основни принцип је да се свака позајмљена ствар врати, и то да се врати неоштећена и на време.

14. ЛИЧНА ХИГИЈЕНА

Сваки човек који жели да остави утисак културне и добро васпитане особе мора да пази на свој изглед. То не значи да треба да буде само укусно и добро обучен, него треба исто тако својом спољашноћу да делује неговано. Негована и уредна особа пријатна је својој околини, свако ће је радо примати, а што је најважније, она ће се сама боље осећати, биће ведрија и осећаће се сигурнијом у себе.

Чистоћа је почетна, али уједно и најважнија фаза неге људског тела. Човек може бити не знам како луксузно обучен, али ако није непрекорно чист и ако одело на њему није уредно, он много губи у очима присутних.

Мало значи за хигијену твога тела ако се само с времена на време окупаш.

Руке се морају редовно прати, кад дођеш кући и пре него што седнеш да једеш; зуби се обавезно перу пре спавања, а препоручљиво је и после сваког јела.

Некада због лењости легнеш а да не опереш ноге, иако знаш да си тог дана много ходао, или не опереш зубе, иако знаш да ти се брзо и лако кваре.

Мораш се дисциплиновати и неколико пута присилити се на те радње, па ће ти оне убрзо прећи у навику.

Негована и чиста особа одише свежином и делује пријатно и привлачно.

Често се ненеговано тело прикрива упадљивим детаљима гардеробе, jakim мирисима, дотераном фризуром и сл.

Мораш бити свестан тога да негована особа добија не само на свом естетском изгледу него ће она и у погледу здравља бити снажнија и отпорнија.

САДРЖАЈ:

КАКО ТРЕБА ДА СЕ ПОНАШАМО

На улици

У насељу

На степеницама

У лифту

У продавници

У биоскопу

У позоришту

У библиотеци

На утакмици

КАКО СЕ ПОЗДРАВЉАМО

На улици

У друштву

ОСЛОВЉАВАЊЕ

КАКВИ СМО СТАНАРИ

О Савету станара

Са суседима

У ПОРОДИЦИ

О родитељима

За столом

Телефонирање

У ШКОЛИ

РОЂЕНДАН

Поклони

НА ОДМОРУ

О смештају

У ресторану

На плажи

У природи¹

О познанству

У иностранству

НА ПУТОВАЊУ

У аутобусу

У возу

У авиону

На броду

У аутомобилу

На станици

У ГОСТИМА И СА ГОСТИМА

КУЋНИ ЛЉУБИМЦИ

У ЗООЛОШКОМ ВРТУ

ПОЗАЈМЉИВАЊЕ

ЛИЧНА ХИГИЈЕНА

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
395-053.2(035)

МИЛОЈКОВИЋ, Славољуб, 1960 - Бонтон за децу /
Славољуб Милојековић. - 2. изд. - Чачак : Легенда, 2011
(Чачак : Ађ-комерц). - 79 стр.; 18 см. - (#Библиотека
#Дечји свет; #књ. бр. #9)

Тираж 1.000.

ISBN 978-86-7784-065-6

а) Лепо понашање - Деца - Прпручници

COBISS.SR-ID 185191692